

16 Δεκεμβρίου 2014

Οι πατέρες της εκκλησίας για το κάπνισμα

/ [Πεμπτουσία](#)· [Ορθοδοξία](#)-[Πολιτισμός](#)-[Επιστήμες](#)

Με το θέμα του καπνίσματος ασχολήθηκαν πολλοί άγιοι Πατέρες της Εκκλησίας, όπως ο άγιος Νεκτάριος Αιγίνης και ο άγιος Σιλουανός ο Αθωνίτης. Από αυτούς μαθαίνουμε ότι ο άνθρωπος οφείλει να κυριαρχήσει στα πάθη του. Ο έρωτας και η έφεση της ψυχής προς τον Θεό είναι το πιο

αποτελεσματικό αντίδοτο στις βλαπτικές και αμαρτωλές έξεις.

Ο άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης αναφέρεται στο κάπνισμα στα έργα του «Πνευματικά Γυμνάσματα» και «Συμβουλευτικόν Εγχειρίδιων» και το αποκαλεί «λιβάνι του διαβόλου». Και στα δύο έργα του τονίζει πόσο σοβαρό είναι το ζήτημα του καπνίσματος, το οποίο θεωρεί υπεύθυνο όχι μόνο για τη σωματική και ψυχική υγεία του ανθρώπου αλλά και για τη στάση που κρατάει στα καθήκοντά του ως Χριστιανός[1].

Τονίζει μεταξύ άλλων ότι όλοι οι κληρικοί ανεξαιρέτως δεν πρέπει να καπνίζουν γιατί η χρήση του καπνού είναι ενάντια στη χρηστοθήθεια η οποία είναι εξαίρετη αρετή από τις ηθικές, είναι αντίθετη με τον υψηλό χαρακτήρα της ιεροσύνης και είναι ενάντια στην υγεία του σώματος[2].

Ο Άγιος Νεκτάριος Πενταπόλεως ονομάζει το κάπνισμα «πορνεία του στόματος». Ο Αββάς Πυτιρίων στο Γεροντικό αναφέρει ότι, για να εκδιώξει κανείς τους δαίμονες, πρέπει πρώτα να κυριαρχήσει στα πάθη του κι έπειτα θα φύγουν οι δαίμονες. Όπως τα δαιμόνια, λέγει ο Κύριος, δεν εξέρχονται από τον άνθρωπον παρά μόνον δια προσευχής και νηστείας, κατά τον ίδιο τρόπο εξέρχεται και το πάθος αυτό, με θερμή προσευχή και νηστεία που φέρνει την οικονομία κι αυτή τροφοδοτεί την ελεημοσύνη. Έτσι φυγαδεύεται το κακό αυτό που υποδουλώνει άνδρες και γυναίκες.

Ο γέρων Σωφρόνιος Σαχάρωφ αναφέρει στο έργο του για τον άγιο Σιλουανό τον Αθωνίτη μια ιστορία την οποία αξίζει να αναφέρουμε. Το 1905, ο Σιλουανός πέρασε από τη Ρωσία επισκεπτόμενος διάφορες μονές.

«Σε ένα από τα ταξίδια του με τρένο καθόταν απέναντί του ένας συνεπιβάτης, έμπορος στο επάγγελμα, ο οποίος άνοιξε την ταμπακέρα του και πρόσφερε στον άγιο ένα τσιγάρο. Ο πατήρ Σιλουανός τον ευχαρίστησε και αρνήθηκε ευγενικά. Τότε ο έμπορος τον ρώτησε μήπως αρνήθηκε επειδή θεωρεί το κάπνισμα αμαρτία και πρόσθεσε ότι τον ίδιο τον βοηθάει πολύ το κάπνισμα στην πολυάσχολη ζωή του γιατί αποτελεί ένα διάλειμμα από την καθημερινότητα, διευκολύνει τις κοινωνικές συναναστροφές του και γενικά συνέχισε να παραθέτει τα πλεονεκτήματα του καπνίσματος, σύμφωνα με τη γνώμη του. Ο πατήρ Σιλουανός τότε τον ρώτησε αν προσευχήθηκε ποτέ λέγοντας Πάτερ Ημών πριν από το τσιγάρο και εκείνος απάντησε ότι αυτό του φαινόταν ανάρμοστο. Ο άγιος Σιλουανός του απάντησε ότι κάθε έργο στο οποίο δεν αρμόζει η ατάραχη προσευχή, καλύτερα να μη γίνεται»[3].

Ο νους και η καρδιά του ανθρώπου οφείλουν να είναι πάντοτε ελεύθεροι για την

προσευχή. Οποιαδήποτε ενέργεια του ανθρώπου δεν μπορεί να συνυπάρξει με την προσευχή δε θα πρέπει να γίνεται. Εκείνο που θα μπορούσαμε να παρατηρήσουμε είναι ότι ο Άγιος Σιλουανός δεν προσφεύγει σε ακραίες εκφράσεις και ενέργειες αποτροπιασμού προς τον καπνιστή συνομιλητή του. Επίσης δεν αιτιολογεί την απορριπτική προς το κάπνισμα στάση του με βάση τους κανόνες υγιεινής, οι οποίοι εκείνη την εποχή μπορεί να μην ενοχοποιούσαν το κάπνισμα. Η στάση του απέναντι στην βλαπτική συνήθεια είναι βαθιά θεολογική. Στηρίζεται στην εμπειρική και προσευχητική θεολογία κινούμενη στο ρου των Πατέρων της Ορθόδοξης Εκκλησίας.

Ό,τι δεν αντέχει στην καθαρή προσευχή, καλό είναι να μην γίνεται. Η αμαρτωλή απόλαυση δεν νικιέται εδώ με στερητικούς και σκληρούς αγώνες, αλλά με την αναγωγή στην κοινωνία Θεού και ανθρώπου, στο χώρο που εκείνη κατ' εξοχήν εκφράζεται, στην προσευχή. Ουσιαστικά το μήνυμα του Αγίου Σιλουανού είναι ότι ο έρωτας και η έφεση της ψυχής προς τον Θεό είναι το πιο αποτελεσματικό αντίδοτο στις βλαπτικές και αμαρτωλές έξεις.

Η Αγία Γραφή δεν αναφέρεται άμεσα στο κάπνισμα αλλά έμμεσα μέσω κάποιων αρχών που αν τις εντάξουμε στα σημερινά δεδομένα μπορούμε να βρούμε αντιστοιχία με το κάπνισμα. Η Αγία Γραφή μας δίνει εντολή να μην αφήνουμε το σώμα μας να «κυριεύεται» από τίποτα. Η Α΄ Κορινθίους αναφέρει:

«Όλα μου επιτρέπονται – όλα όμως δεν είναι προς το συμφέρον. Όλα μου επιτρέπονται, εγώ όμως δε θα αφήσω τίποτε να με κυριέψει[4]». Το κάπνισμα είναι αναντίρρητα δυνατή εξάρτηση. Αργότερα στην ίδια περικοπή συνεχίζει: «Δεν ξέρετε ότι το σώμα σας είναι ναός του Αγίου Πνεύματος που σας το χάρισε ο Θεός και βρίσκεται μέσα σας; Δεν ανήκετε στον εαυτό σας. Σας αγόρασε ο Θεός πληρώνοντας το τίμημα. Το Θεό λοιπόν να δοξάζετε με το σώμα σας»[5]. Το κάπνισμα είναι χωρίς αμφιβολία πολύ κακό για την υγεία. Έχει αποδειχτεί ότι καταστρέφει τους πνεύμονες και συχνά και την καρδιά.

Σημειώσεις

[1] Β. Σολωμού-Νικολαΐδου, *Το κάπνισμα και η ορθόδοξη χριστιανική αγωγή στην παιδική και εφηβική ηλικία*, Θεσσαλονίκη, 2001, σελ. 288.

[2] Νικοδήμου του Αγιορείτου, *Συμβουλευτικόν Εγχειρίδιον*, Αθήνα, 2008, σελ. 87.

[3] Αρχιμ. Σωφρονίου, *Ο άγιος Σιλουανός ο Αθωνίτης*, Ιερά Σταυροπηγιακή Μονή Τιμίου Προδρόμου Έσσεξ Αγγλία, 1999, σελ. 360.

[4] Α΄ Κορ. 6, 12

[5] Α Κορ. 6, 19-20.

Παρατήρηση: Η ΠΕΜΠΤΟΥΣΙΑ συνεχίζει την παρουσίαση - υπό τη μορφή σειράς άρθρων - της διπλωματικής εργασίας "Η Βιοηθική Θεώρηση της Προληπτικής Ιατρικής" που εκπόνησε η θεολόγος Δήμητρα Μπότσαρη υπό την επίβλεψη του καθηγητή π. Βασίλειου Καλλιακμάνη, στη θεολογική σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.